

Viite

Asia

Suomalaisten metsäinvestointien edellytykset Venäjällä

Asiasanat VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS**Hoitaa UM** ITÄ-22**Hoitaa UE** MOS

Koordinoi

Tiedoksi

AVS-HAL; AVS-KPO; AVS-POL; EUR-13; GLO-01; GLO-02; GLO-54; ITÄ-01; ITÄ-02; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KEO-12; KPO-01; KPO-05; KPO-06; KPO-07; OIK-33; POL-01; POL-02; POL-04; POL-05; POL-06; POL-08; POL-11; STU-00; UKKMI-00; UMI-00; VKO-01; VKO-02; VSI-00; BER; BRY; ENE; EUE; KIO; KSL-02; KSL-05; LON; MSK; NAE; PAR; PET; PIE; RII; SOF; TAL; TUK; VAR; WAS; VIL
KTM; MMM/MEO; PMI; SM/KVTR; SM/UO; SP/BOFIT; SUPO; TPK; VM; VNK; YM; YM/ALO; YM/KVY

Tärkeimmät metsäteollisuusinvestointien edellytykset Venäjällä ovat puuraaka-aineiden saatavuuden varmistaminen sekä mahdollisuus hyödyntää metsiä skandinaavisen metsätalouden periaatteiden mukaisesti.

Globaalitasolla pitkäkuituiset havupuuvarat ovat niukka resurssi. Runsaat havuraaka-ainevarat ovat merkittävin syy sellutehtaan perustamiselle Venäjälle.

Venäjälle jo tehdyt investoinnit painivat raaka-aineongelmien kanssa. Sellutehtaan ollessa kyseessä vähintään 50% tai jopa 70% puusta olisi turvattu omista pitkäaikaisilla vuokraso-pimuksilla vuokratuista metsistä, jotta yhtiöt uskaltavat ruveta investoimaan

Skandinaavisen teknologian ja hakkuutapojen avulla metsistä saatavan puun hinta pysyy hallittavana ja kilpailukykyisenä

Kilpailukykyisen uuden sellutehtaan kapasiteetti on vähintään 700 000 - 1 000 000 tonnia vuodessa ja investointitarve noin miljardi euroa

Suurten suomalaisten metsäyhtiöiden mukaan tärkeimpiä edellytyksiä tulevien suurinvestointien toteuttamiselle Venäjällä ovat puuraaka-aineiden saatavuuden varmistaminen sekä mahdollisuus hyödyntää metsiä skandinaavisen metsätalouden periaatteiden mukaisesti. Tämä johtuu seuraavista syistä:

1) Havuraaka-ainevarat ovat merkittävin syy sellutehtaan perustamiseksi Venäjälle.

- Vaikka maailman sellun ja paperin kysyntä kasvaa koko ajan, Venäjän kysynnän kasvu ei houkuttele selluntuotantoa Venäjälle nykyisellä rakennusaikataululla. Venäjän kysyntä ei ehdi kasvaa riittävästi sellutehtaan käynnistymiseen mennessä, jotta tehdasta voitaisiin rakentaa kotimaan markkinoiden varaan.

- Halvinta sellun valmistus on tällä hetkellä Etelä-Amerikassa eucalyptusviljelmiin perustuen. Jokainen miljoona tonnia tätä lyhytkuituista sellua vaatii karkeasti 200 000 - 250 000 tonnia pitkäkuituista havusellua, jotta paperikoneiden kapasiteetti saadaan hyödynnettyä optimaalisesti ja pystytään tuottamaan lujutta vaativia paperilaatuja.
- Maailman pitkäkuituiset havupuuvarat ovat rajallinen resurssi, kun sitä vastoin lyhytkuituista lehtipuuta voidaan tuottaa helposti ja halvalla plantaaseilla. Runsaimmat käyttämättömät havupuuvarat ovat Venäjällä => havupuuvarat ovat suurin houkutin perustaa sellutehtaita Venäjälle.
- Paperin ja sellun tuotannon globaali sijoittuminen johtuu pitkälti siitä, että selluloosana puukuidun kuljetus on kaikkein edullisinta. Tästä syystä sellu pyritään valmistamaan mahdollisimman lähellä puuraaka-ainevaroja ja paperi mahdollisimman lähellä markkinoita.

2) Venäjälle jo tehdyt investoinnit painivat raaka-aineongelmien kanssa. Sellutehtaan ollessa kyseessä vähintään 50% (jopa 70%) puusta olisi turvattava omilta pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla vuokrautuista metsistä, jotta yhtiöt uskaltavat ruveta investoimaan

- Investointipäätösten perustana olevat kannattavuuslaskelmat olettavat tietyn kapasiteetin käyttöasteen. Laskelma on herkkä käyttöasteen ja raaka-aineiden hintojen muutoksille ja puun riittävyys ja hintataso on pystyttävä varmistamaan ennen rakentamispäätöstä
- Vain pitkäaikaiset metsävuokraussopimukset
 - a) takaavat riittävän varmasti puuraaka-aineen saatavuuden
 - b) mahdollistavat pitkäaikaiset investoinnit metsätiestöön, taimikonhoitoon, ensiharvennuksiin ym. metsänhoidollisiin toimenpiteisiin
- Vain omat vuokrametsät antavat mahdollisuuden hallita puun hintakehitystä, koska
 - a) ne ovat riippumattomia markkinavaihteluista, sillä puun hinta tehtaalla on karkeasti sama kuin omakustannushinta
 - b) koko toimitusketju on omissa käsissä => mahdollisuus joustavaan toimitusaikatauluun
 - c) omaa korjuuta, organisaatiota ym. tehostamalla sekä esim. tukkien myynnillä voidaan vaikuttaa puun hintaan

3) Skandinaavisen teknologian ja hakkuutapojen avulla metsistä saatavan puun hinta pysyy hallittavana ja kilpailukykyisenä

- Ekstensiivisessä metsätaloudessa keskitytään hakkuukypsien ja vanhojen metsien päätehakkuihin ja otetaan hakattavan metsän loputtua käyttöön aina uusia metsäalueita. Venäjällä harjoitettussa ekstensiivisessä metsänkäytössä hehtaarikohtaiset hakkuut ovat vain noin 0,5 - 1,5 m³/ha/v, kun Suomessa sovelletulla skandinaavisella menetelmällä hakataan keskimäärin 3-5 m³/ha/v metsätyypistä ja leveysasteesta riippuen
- Skandinaavisen metsänhoidon tärkein piirre ovat alaharvennukset, joilla (alaharvennuksissa poistetaan keskipituisia ja sitä lyhyempiä tai huonolaatuisia puita. Teoriassa menetelmä myös parantaa metsän geneettistä laatua, jos käytetään luontaista uudistamista)
 - a) aikaistetaan hakkuita ja parannetaan siten metsäinvestointien kannattavuutta
 - b) lisätään metsien arvopuuntuotantoa ja kaupallisesti hyödynnettävän puun määrää/ha
 - c) ohjataan kasvua arvokkaimpiin puutavaralajeihin
 - d) ohjataan metsän rakennetta
 - e) lyhennetään tukkipuun kasvattamiseen tarvittavaa kiertoaikaa

- Hyödyt skandinaavisesta metsänkäsittelystä ovat seuraavat:
 - a) metsähehtaarilta saadaan enemmän ja arvokkaampaa puuta => keskimääräinen kuljetusmatka tehtaalle on lyhempi ja maaperän tuotantopotentiaali ohjautuu arvokkaimpien puutavaralajien tuotantoon
 - b) suurempi saanto per hehtaari pudottaa tienrakennusinvestointitarpeen noin kolmasosaan ekstensiivisen metsänkäytön vaatimiin investointeihin verrattuna
 - c) lyhyempi keskimääräinen kuljetusmatka pienentää sekä suoria kuljetuskustannuksia että kuljetuskustannusten mahdollisen nousun aiheuttamaa riskiä
 - d) koneellistettu metsänhakkuu vaatii vähemmän ihmisiä, mahdollistaa harvennusten suorittamisen ja määrämittakatkonnan sekä pienentää hakkuukustannuksia
- Pitkän aikavälin selluinvestoinnissa kaikki yllämainitut skandinaavisen metsänkäsittelyn edut ovat ensiarvoisen tärkeitä puukustannuksen hallitsemiseksi. Karkeasti ottaen ekstensiivisellä menetelmällä tuotettuna keskimääräinen kuljetusetäisyys on vähintään kaksinkertainen ja infainvestointitarve kolminkertainen skandinaaviseen menetelmään verrattuna.
- Kilpailukykyisen uuden sellutehtaan kapasiteetti on vähintään 700 000 - 1 000 000 tonnia vuodessa ja investointitarve noin miljardi euroa.
- Miljoonan sellutonnin valmistamiseen tarvitaan noin viisi miljoonaa m³ havukuitupuuta, mikä tarkoittaa noin 10 miljoonan m³ vuosittaisia kokonaishakkuuta (jos keskimääräinen tukkisaanto on noin 45% ja polttopuuta 5%). Tämän puumäärän tuottamiseen tarvitaan skandinaavisella menetelmällä noin 2-3 miljoonaa ha ja ekstensiivisellä menetelmällä 6-10 miljoonaa ha.
- Venäjän nykyinen metsänkäsittelyohjeisto (hakkuuohjeisto) ei salli harvennuksissa poistettavan kuin 15% puustosta, kun meillä on mahdollista hakata harvennuksissa noin 30% puustosta
 - a) käytännössä voimassaoleva metsänhakkuuohjeistus estää skandinaavisen metsien käsittelyn soveltamisen Venäjällä
 - b) poistettavan puuston määrän tulisi olla vähintään noin 30%, jotta harvennushakkuut olisivat kannattavia => hakkuuohjeita tulisi muuttaa tai sallia ohjeista poikkeaminen

Puuraaka-aineen saannin ja hinnan varmistaminen on tärkein edellytys metsäteollisuuden suurinvestoinneille. Muita vuoden 2004 metsähuippukokouksessa identifioituja metsäinvestointeihin vaikuttavia tekijöitä ovat mm. seuraavat:

- pelisääntöjen selkeys ja läpinäkyvyys
- vero- ja tullilainsäädäntö ja niiden ennakoitavuus
- investointitarvikkeiden verotus- ja tullaus sekä tullausmenettely
- teollisten tonttien kaavoitus, saatavuus, normit sekä hallinta- ja omistusoikeus
- metsien hyödyntämisen sekä rakentamisen ja käyttöönoton lupamenettely, "ekspertiisien" eli katselmusten määrä, keskinäinen koordinaatio ja sujuminen hyväksymisleimoineen
- metsän käyttöön liittyvät oikeudelliset, ympäristönsuojelulliset ja logistiset kysymykset
- puuraaka-aineen laillisuus ja metsien käytön yleinen hyväksyttävyyys
- teknisten vaatimusten ja normien vastaavuus kansainvälisten normien ja nykyteknologian kanssa
- tie- ja rautatieverkoston tiheys ja kunto
- energian, työvoiman ja veden saatavuus, yhteys valtakunnan sähköverkkoon investointisuojausopimus

LIITTEET

-

